

De stad als vijand

Het is niet vreemd om ons overweldigd te voelen als we naar de stad kijken en een soort ‘vijanddenken’ wortel schiet in ons denkpatroon. De stad trekt daklozen, verslaafden en geestelijk zwakken; hier vinden ze voorzieningen zoals opvang en medische zorg. Als gevolg daarvan zien we ongere types rondhangen op straat. De stad trekt migranten; hier vinden ze kans op werk, behuizing en aansluiting bij hun bevolkingsgroep. Migratie is een wereldwijd fenomeen, of we nu in Tokio, New York of Rotterdam wonen, maar hierdoor zijn de steden wel snel veranderd.¹ ‘De één geniet van de diversiteit, de ander houdt de ontwikkelingen maar met moeite bij en voelt zich vervreemd. En dan zijn er nog de randfiguren die in de anonimiteit van de stad proberen te verdwijnen. De media houdt boven dit alles haar vergrootglas. Het is daarom niet zo verwonderlijk als de stad als bedreigend wordt ervaren.

Dergelijk ‘vijanddenken’ kan bevestigd worden als we de Bijbel met een ‘anti-stad-bril’ lezen: God schiep immers het paradijs, kun-

¹ Volgens het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek, onderzoek 2008) heeft Rotterdam 36% niet-westerse immigranten: vanuit Turkije 8%, Marokko 6%, Suriname 9%, Nederlandse Antillen 3% (het overige percentage komt uit diverse andere landen). <http://bit.ly/owRFMy>

nen we redeneren, en steden zoals Babel, Sodom en Gomorra werden verwoest. Of denk aan Gods oogappel David: hij deed het prima als herder op het veld, maar in de stad kwam hij door overspel in de problemen. Is het daarom niet beter om de stad te vermijden?

Onherbergzame oorden

Als we God willen volgen, hoeven we echter geen veilig, rustig en vreedzaam bestaan in een hutje op de hei te verwachten. Eerder het tegenovergestelde. We moeten niet gek opkijken als God ons naar onherbergzame oorden leidt. In het bijbelboek Jeremia lezen we dat de Babyloniërs de Joden als gevangenen meenamen naar het vijandige Babylon. Ze hadden net de tempel van de Joden verwoest en alle hooggeplaatste mensen vermoord. De verwoesting van de tempel verpletterde het Joodse wereldbeeld. Het is te vergelijken met de aanval op het World Trade Centre in New York, maar dan een graadje heftiger. God maande de Joden echter om zich in te zetten voor de bloei van de stad waar de vijand hen naartoe had gebracht. (Jeremia 29:7). De opdracht luidde: Pak je koffers uit. Bouw huizen en bewoon ze. Laat je kinderen de taal leren. Zoek de shalom, de vrede en gerechtigheid voor de stad. Met andere woorden: Ik weet dat dit in jouw beleving vijandig gebied is, maar zet je in en raak betrokken!

God heeft de stad op het oog

Het woord ‘stad’ komt maar liefst 1250 maal voor in de Bijbel. God heeft de stad op het oog. We leven nu in een andere context en de huidige westerse steden zijn niet één op één vergelijkbaar met steden en situaties van destijds, maar de grote verhaallijn is dat God verlangt naar vrede en gerechtigheid, juist ook in de stad. God houdt zich bezig met steden; in de stad wonen immers mensen en God houdt van mensen. Het is daarbij interessant te zien dat het bijbelse verhaal in een tuin - het paradijs - begint en eindigt in een stad: het toekomstige Jeruzalem.

**HET BIJBELSE VERHAAL
BEGON IN EEN TUIN,
MAAR EINDIGT IN EEN STAD**

Licht, duisternis en strijd

Het toekomstige Jeruzalem zoals beschreven in de Bijbel is echter geen dagelijkse realiteit op aarde. We leven als het ware in een soort overlappingstijd, in een ‘alreeds en nog niet’ tijdperk.² ‘Het koninkrijk is aangebroken,’ verklaarde Jezus. Hij hield

² De Lutherse theoloog James Kallas heeft het onder meer over de overlapping van twee werkelijkheden; hij pleit ervoor om niet als het ware schizofreen in twee werelden te leven (het koninkrijk van het licht en dat van de duisternis).

ons een andere manier van leven voor, Hij wees ons een andere weg. God wil ons een bril geven waardoor we hoop, geloof en liefde kunnen zien, wat nieuwe perspectieven biedt in ons dagelijks bestaan.

Satan zit echter niet stil. Het koninkrijk is aangebroken en de macht van het kwaad is gebonden, maar nog niet helemaal tenietgedaan. We zijn daarom betrokken in een strijd die zich grotendeels in ons denken afspeelt. Wanneer we in onze steden, dorpen en wijken betrokken willen raken, moeten we dan ook niet gek opkijken als deze macht ons probeert te ontmoedigen. Hij wil ons onder meer een Calimero-complex aanpraten, ons angst inboezemen en influisteren dat we machteloos en slachtoffer zijn. Hij wil ons het vertrouwen in God en in onszelf ontnemen.

In plaats van de strijd in ons denken te bagatelliseren, kunnen we ons beter richten op de kracht waaruit we mogen putten. Jezus stierf, stond op uit de dood en ging naar de hemel. Hij liet ons echter niet verweesd achter, maar stuurde de heilige Geest. Deze Geest is verbonden met de Schepper van hemel en aarde, en met Jezus en diens opstandingkracht. Gods Geest is aan het werk op aarde – zowel binnen als buiten de kerken. Deze Geest wil Gods koninkrijk zichtbaar maken. Daar mogen we hoop en verwachting uit putten!

Gods Geest is al werkzaam in de stad
Komen wij met ons lichtje naar de stad, zoals het kinderliedje impliceert? Het klinkt op het eerste gezicht goed, maar het veronderstelt dat wij ergens in een klein hoekje in een duistere stad een kaarsje aansteken. Gods Geest is echter al werkzaam in de stad. ‘Nog voordat wij daar een kerk hebben gesticht,’ is de overtuiging van de Schotse predikant Robert Calvert. ‘In het scheppingsverhaal lezen we dat Gods Geest over de wateren zweefde voordat Hij iets geschapen had. Hij houdt ervan orde te scheppen in de chaos. Wij moeten leren om te kijken waar God al aan het werk is.’

Oosters-orthodoxe visie
De heilige Geest is al aan het werk voordat wij ergens komen, is ook een oosters-orthodoxe overtuiging. Het verhaal van oosters-orthodoxe zending in Alaska is hiervan een voorbeeld.³ Toen geestelijken eind achttiende eeuw in dit werelddeel aankwamen, zagen zij dat het evangelie aan kon sluiten bij een jaarlijks terugkerend offer binnen de Indiaanse cultuur. Elk jaar kwam namelijk een walvis de haven binnenzwemmen. Deze walvis leek zich op te offeren voor het dorp. De walvis bewoog niet als de Indianen in de boten aan kwamen roeien om de walvis te doden. Door de dood van de walvis kreeg de bevolking het noodzakelijke

³ Zie *Orthodox Alaska; A Theology of Mission van Michael Oleksa (1992)*. Uitgegeven door St. Vladimir's Seminary Press.

voedsel en kon het een jaar overleven. De bevolking zag dit als een bovennatuurlijk godswonder. De orthodoxe priesters vertelden welke God hierachter zat. Het offer van het kruis sloot hierop aan en binnen korte tijd kwam het dorp tot geloof. Wat heeft dit verhaal met stadszending te maken? Het leert ons om onze ogen en oren open te houden zodat we kunnen onderscheiden waar en hoe God aan het werk is, ook op de plaatsen in onze omgeving waar we het niet zouden verwachten.

**DE GEBROKENHEID
NIET ONTVLUCHTEN,
MAAR ONZE KOFFERS
UITPAKKEN, BETROKKEN
RAKEN EN MEEHELPEN
MET BOUWEN**

Kortom: het doorbreken van het koninkrijk van God hangt niet alleen van onze inzet af, want Gods Geest is al aan het werk voordat wij een stap in de stad, dorp of buurt hebben gezet. Ook al voelen we ons soms overweldigd, we hoeven niet met een Calimero-complex rond te blijven lopen. De intimidatie van satan kunnen we maar beter ontmaskeren, wetende dat we bij een machtige God horen en uit dat feit kracht en vertrouwen putten. We beseffen daarbij dat we op aarde in een overlappingstijd leven; te midden van de gebrokenheid is

het koninkrijk van God aangebroken. God vraagt van ons om de gebrokenheid niet te ontvluchten, maar onze koffers uit te pakken, betrokken te raken en mee te helpen bouwen.

Vragen

1. Als u denkt aan de stad, welke beelden komen dan bij u op? Is het in uw beleving een negatieve of positieve plek? Waarom?

2. Wat is voor u een plek die u zou willen ontvluchten? Hoe zou u reageren als God aan u zou vragen om juist daar betrokken te raken?

3. Kunt u voorbeelden noemen van plaatsen of situaties waar u God op onverwachte plaatsen en onverwachte manieren hebt zien werken?

Benaiah Hesseling

is de initiatiefnemer van Christformation. Hier met enkele studenten midden in de stad. Voor meer informatie over deze trainingsschool zie www.christformation.com

Christformation biedt stevige kost

‘Het koninkrijk van God gaat over gerechtigheid, vrede en vreugde. Dit koninkrijk is in ons, en wil naar buiten komen,’ zegt Benaiah Hesseling, oprichter van de school Christformation. ‘Het betekent vrede stichtend in wijk en werk bezig zijn. En daar lol in hebben, vanwege de onderliggende vreugde die Gods Geest in je legt.’ Christformation traint christenen om hun geloof proactief in alle aspecten van het stadsleven uit te dragen.

Niet voor watjes

Christformation wil sterke en stabiele leiders vormen. Watjes vallen al gauw door de mand. Benaiah: ‘Geloven is tegenwoordig vaak vrijblijvend. Veel christenen zijn content, zo van “ik schijn wel een beetje”, maar we zijn geroepen om zout te zijn. Als je zout in de pan doet, beïnvloedt dat alle groente. Zout moet actief zijn in je leven. We zijn vaak verslaafd aan pastorale aandacht, want in het individualistische denken gaat het erom dat we gelukkig zijn. Maar waar staat dat? Gerief is in de Bijbel niet de hoofdmoot. Ik lees over wonen in grotten, slapeloze nachten en stenigingen; over opoffering, de oude mens afleggen en je denken vernieuwen. Je kunt zeggen ‘ik heb last van jaloersheid’, maar dat is een vrucht van je vlees. Dat moet je afleggen en dat vraagt oefening. Op die manier wordt vrede een stabiele factor in je leven; als een onderstroom van de heilige Geest. Dat is iets anders dan happiness. Het is een verwachting en hoop die door gaat ondanks teleurstelling.’

Midden in de stad

Christformation biedt een tweejarige training aan. De school startte in 2009 en heeft twee jaar later ruim twintig studenten, van wie de meesten midden twintig zijn. ’s Ochtends volgen zij bijbelonderwijs in een klaslokaal in een kerk in hartje Rotterdam. ’s Middags wordt er door de studenten gewerkt. Ze krijgen hun training niet op een geïsoleerd eilandje, maar wonen en werken midden in de stad. Daarnaast doen ze een avond in de week vrijwilligerswerk bij een sociaal project. De hele opzet is om het geleerde te praktiseren in het gewone dagelijkse stadsleven. Benaiah: ‘Hoe gaan we om met lawaai-erige burens of de stress in de horeca? Het gaat om een harts- en karakterverandering, dat we iets voorleven en uitdragen, plus ons bewust zijn van onze missie. Het is

de bedoeling dat we leven voor anderen. Geloven is veel meer dan het liefhebben van God, want God schiep ons niet omdat Hij eenzaam was. Hij gaf ons een opdracht. God zei: “Ik geef je beheer. Bevolk de aarde, word talrijk en verkondig het Goede Nieuws.” God geeft ons beheer over gezin, bedrijf of politieke positie. We volgen daarin de heersende Koning, de Heer van de legermachten, de opgestane Heer. God geeft mij een gebied waar ik heerschappij moet gaan voeren door doelbewust in woord en daad gerechtigheid, vrede en vreugde na te streven.’

Bovennatuurlijke component

Gebed en de ‘Geest van God door je heen laten werken’, zijn aandachtspunten binnen de training. Benaiah: ‘In Azië en Afrika is het bovennatuurlijke aanwezig in heksen, sjamanen en demonen. Daar zien we God ook werken op bovennatuurlijke manieren. Tijdens een veldreis naar Azië zag een student een blinde onder haar handen genezen worden, maar hier in Nederland denken we dat de hemel van koper is en verklaren we veel dingen in psychologische termen.’ De studenten van Christformation bewegen bewust in de bovennatuurlijke dimensie. De openbaringen die Jezus ontving, gaven Hem direct toegang om in levens van mensen te spreken. Zo wil God ook nu nog werken, is de gedachte. De studenten oefenen daarom regelmatig in het luisteren naar ingevingen en aanwijzingen van Gods Geest. Diverse keren zijn hier bijzondere ontmoetingen met mensen in de stad en diepgaande gesprekken uit voortgekomen. Voor Benaiah is dit nog maar het begin: ‘Ik ben benieuwd wat er gaat gebeuren wanneer we stoppen om God in ons denken te beperken; als we gaan geloven dat God ook in onze stad wonderen kan doen.’